

Riktlinjer för uppsiktsplikt

Dokumentnamn	Dokumenttyp	Senast antagen	Beslutsinstans
Riktlinjer för uppsiktsplikt	Riktlinjer	2026-10-12 § 198	Kommunstyrelsen
Administrationsansvarig	Version	Diarienummer	Giltig till
Kommunledningsförvaltningen	1	25KS765	Tillsvidare
Dokumentinformation	Riktlinjer för uppsiktsplikt		
Dokumentet gäller för	Kommunstyrelsen		

Inledning

Kommunstyrelsen ska enligt kommunallagen ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet samt över avtalssamverkan.

Styrelsen ska också ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i hel- och delägda kommunala bolag samt stiftelser som kommunen ensam eller tillsammans med andra bildat för en kommunal angelägenhet och föreningar där kommunen bestämmer med någon annan. Kommunstyrelsen ska också ha uppsikt över kommunalförbund som kommunen är medlem i.

Denna riktlinje anger hur kommunstyrelsen genomför sin uppsiktsplikt gentemot de organ som uppsiktspliktsplikten omfattar.

Uppsiktens inriktning och omfattning

Kommunstyrelsens uppsikt syftar till att säkerställa att kommunens samlade verksamhet bedrivs inom ramen för kommunens befogenheter, i enlighet med lag och fullmäktiges beslut samt med beaktande av kommunens utveckling och ekonomiska ställning. Uppsiktsplikten innebär inte att kommunstyrelsen tar över andra nämnders ansvar för sin verksamhet.

Kommunstyrelsen genomför sin uppsiktsplikt på en övergripande nivå genom att inhämta och ta del av information om verksamhet som omfattas av uppsiktsplikten samt löpande beakta om det finns anledning att agera i anledning av vad som framkommit vid uppsikten.

Om uppsikten visar att det förekommer brister – t.ex. att verksamhet inte uppfyller eller riskerar att inte uppfylla mål eller krav enligt lag eller förordning, kommunfullmäktiges beslut eller andra bindande styrdokument – av sådan art eller omfattning att åtgärd behöver vidtas på övergripande nivå, har kommunstyrelsen följande verktyg till sitt förfogande:

1. Styrelsen kan göra påpekanden, lämna råd och anvisningar.
2. Om det är nödvändigt kan styrelsen initiera ärende om åtgärd i kommunfullmäktige.

Ansvar för uppsiktsplikten ankommer på hela kommunstyrelsen. Uppsiktsplikten kan inte delegeras. Om uppsiktsaktivitet genomförs utan att hela kommunstyrelsen deltar ska all väsentlig information från uppsiktsaktiviteten utan dröjsmål delges hela kommunstyrelsen genom protokoll eller minnesanteckningar.

Genomförande av uppsiktsplikt

Nämnder

Kommunstyrelsen genomför sin uppsiktsplikt gentemot nämnder genom följande aktiviteter.

Dialogmöten

En gång per år kallas ordförande och/eller vice ordförande för respektive nämnd till kommunstyrelsen för dialog kring nämndens uppdrag och verksamhet.

Inför dialogmötet ska nämnden lämna skriftlig redovisning inklusive analys till kommunstyrelsen gällande:

- Aktuella verksamhetsfrågor och eventuella dilemman
- Verksamhetens kvalitet inom nämndens ansvarsområde
- Resultat av internkontroll och eventuella åtgärder
- Resultat av systematiskt arbetsmiljöarbete
- Eventuella granskningsrapporter från revisorerna
- Budgetavvikelser och vidtagna samt i förekommande fall planerade åtgärder
- Redovisning av kontroll av eventuella privata utförare och att dessa följs upp i enlighet med lagar, avtal och program som fastställt av kommunfullmäktige
- Redovisning av verksamhet som bedrivs inom ramen för avtalssamverkan: vilken verksamhet, vilka motparter, om extern delegation förekommer och om den utnyttjats och anmälts,
- Övrigt som nämnden bedömer att kommunstyrelsen bör känna till

Analysen ska omfatta bedömning av orsaker/orsakssamband och eventuella åtgärder.

Det skriftliga underlaget ska lämnas in i sådan tid före mötet att det kan bifogas kallelsen till sammanträdet.

Den skriftliga dokumentationen ska som huvudregel inte omfatta mer än fyra sidor. Fokus ska ligga på kärnan i nämndens uppdrag och dilemman att klara uppdraget.

Skriftligt underlag

Utöver skriftligt underlag till dialogmöte ska kommunstyrelsen löpande ta del av del av följande skriftliga underlag från nämnderna.

1. Årsredovisning och delårsredovisning
2. Månadsrapportering
3. Nämndens förslag till budget och strategisk plan
4. Internkontrollplan och uppföljning
5. Systematisk arbetsmiljöplan och uppföljning
6. Granskningsrapporter samt domar och beslut från tillsynsmyndighet
7. Rapport om avvikelser

Vid större avvikelser/förändringar som kan komma att påverka årsresultatet eller uppdraget negativt, ska nämnden omgående upprätta en åtgärdsplan, som ska tillställas kommunstyrelsen för kännedom.

Vid behov kan kommunstyrelsen begära in de yttrande och upplysningar samt vidta övriga uppsiktsaktiviteter som behövs för att styrelsen ska kunna utöva sin uppsiktsplikt.

Gemensamma nämnder

Gemensamma nämnder där Piteå kommun är värdkommun

Uppsiktsplikten över gemensamma nämnder där Piteå kommun är värdkommun utövas på samma sätt som för egna nämnder.

Gemensamma nämnder där annan medlemskommun är värdkommun

Uppsiktsplikten över gemensamma nämnder där Piteå kommun inte är värdkommun utövas genom att kommunstyrelsen tar del av årsbudget och plan för kommande tre år, årsredovisning, delårsredovisning samt i förekommande fall internkontroll och granskningsrapporter.

Dialogmöte sker som huvudregel inte i Piteå kommuns kommunstyrelse. Istället tar kommunstyrelsen del av underlag från värdkommunens eventuella dialogmöten. Vid behov kan kommunstyrelsen kalla till dialogmöte även gällande gemensam nämnd där annan medlemskommun är värdkommun.

Helägda kommunala bolag och delägda kommunala bolag (ägarandel minst 50 procent)

Kommunstyrelsen genomför sin uppsiktsplikt gentemot helägda kommunala bolag och delägda kommunala bolag där kommunen äger minst 50 procent av aktierna, genom följande aktiviteter.

Uppsiktsaktiviteterna omfattar även bedömning av kommunal verksamhet som bedrivs i respektive bolags dotterbolag.

Dialogmöten

En gång per år kallas ordförande och/eller verkställande direktör för respektive bolag till kommunstyrelsen för dialog kring bolagets uppdrag och verksamhet.

Inför dialogmötet ska bolaget lämna skriftlig redovisning och analys till kommunstyrelsen gällande:

- Aktuella verksamhetsfrågor och eventuella dilemman
- Verksamhetens kvalitet
- Verksamhetens förenlighet med det fastställda kommunala ändamålet och de kommunala befogenheter som gäller för bolaget
- Eventuella avtal med privat utförare och hur allmänhetens insyn i verksamheten garanteras
- Eventuella granskningsrapporter från revisorerna
- Övrigt som bolaget bedömer att ägaren bör känna till

Analys ska innehålla bedömning av orsaker/orsakssamband och eventuella åtgärder

Det skriftliga underlaget ska lämnas in i sådan tid före mötet att det kan bifogas kallelsen till kommunstyrelsen.

Den skriftliga dokumentationen ska som huvudregel inte omfatta mer än fyra sidor. Fokus ska ligga på kärnan i nämndens uppdrag och dilemman att klara uppdraget.

Skriftligt underlag

Utöver skriftligt underlag till dialogmöte tar kommunstyrelsen löpande del av följande skriftliga underlag från bolagen.

1. Budget och plan för kommande år, del av koncernbudget.
2. Årsredovisning för respektive bolag, del av kommunkoncernens samlade årsredovisning
3. Bolagsstyrningsrapport
4. Internkontrollplan och uppföljning
5. Revisionsberättelse, lekmannarevisionsberättelse och verksamhetsberättelse från respektive bolag.

Årlig prövning av bolagets verksamhet (förstärkt uppsiktsplikt)

För varje år prövar kommunstyrelsen och fattar ett formellt beslut i fråga om den verksamhet som bolaget har bedrivit under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Kommunstyrelsen fattar ett sådant beslut för varje bolag.

Underlag för beslut i ärende avseende prövning av bolagets verksamhet ska omfatta:

- Skriftligt underlag dialogmöte (skriftlig redovisning från bolaget samt protokoll)
- Revisionsberättelse, lekmannarevisionsberättelse och verksamhetsberättelse
- Årsredovisning

Delägda kommunala bolag (ägarandel mindre än 50 procent)

Kommunstyrelsen genomför sin uppsiktsplikt gentemot delägda kommunala bolag där kommunen äger mindre än 50 procent av aktierna, genom att del av följande skriftliga underlag:

1. Budget och plan kommande år
2. Årsredovisning
3. Granskningsrapport

Föreningar och stiftelser samt kommunalförbund

Vid genomförande av uppsiktsplikt avseende stiftelser och föreningar samt kommunalförbund tar kommunstyrelsen del av följande skriftliga underlag:

4. Budget och plan kommande år
5. Årsredovisning
6. Granskningsrapport

Avtalssamverkan

I första hand ankommer det på respektive nämnd att kontrollera att samverkansavtal avseende verksamhet som nämnden ansvarar för, fullgörs enligt lag och uppställda villkor. Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar för att denna kontroll genomförs av nämnderna.

Kommunstyrelsens uppsikt över nämndernas hantering av avtalssamverkan sker i samband med uppsikt av nämndernas verksamhet (se ovan under Genomförande av uppsiktsplikt/Nämnder).

Kommunstyrelsen ansvarar för att årligen rapportera till fullmäktige om kommunens avtalssamverkan. Detta innefattar avtalssamverkan inom såväl övriga nämnders verksamhetsområden som kommunstyrelsens eget verksamhetsområde.